

(Каунтерпанч, 1.3.2010)

Да, то заиста и јесте капиталистичка завера

Чланство у Европској унији (ЕУ) најсиромашнијим замљама Европе дуго је пружало обећање благостања. Садашња грчка криза би требало да им развеје неке од илузија.

Ова криза има два упечатљива нивоа. Иако је превасходно економска, Европска економска заједница (the European Economic Community) за себе такође тврди да је заснована на солидарности – да је то једно сестринство држава и братство народа. Међутим, садашњи економски дефицит није ништа у поређењу са људским дефицитом који због њега избија на површину.

Једноставно речено, грчка криза показује шта се догађа када један слаби члан ове заједнице западне у невољу. Исто то се догађа широм света, тамо где нема неке такве претенциозне заједнице, која сама себи непрекидно честита због сопствене посвећености људским правима. Економски снажни штите сопствене интересе на рачун економски слабих.

Ова криза је избила прошле јесени када је партија ПАСОК Јоргоса Папандреуа победила на изборима, преузела власт и открила да је каса празна. Влада Грчке је 2001. мућкама књиговодства ради прикривања дефицита, који би је иначе дисквалификовао за учешће у заједничкој монети, ушла у еврозону ЕУ. Европским уговорима је буџетски дефицит био максимиран на 3%, а јавни дуг на 60% бруто националног дохотка (БНД). У суштини, ове границе су многи масовно кршили – а нарочито Француска. Али највећи скандал је избио након открића да је грчки буџетски дефицит у 2009. дошао до 12,7%, а да је прогноза јавног дуга у 2010. до 125% БНД-а.

Наравно, европски руководиоци су се састали како би изразили своју солидарност. Али њихови говори су били срочени не толико ради пружања уверавања све љутитијем и

очајнијем народу Грчке, колико да би умирили “тржишта” – оне истинске, скривене и свемоћне богове Европске уније. Та тржишта, баш као и антички богови, уживају у томе да киње обичне смртнике који су у невољи – па је зато и њихова реакција на проблем Грчке била да јурну да из тога покупе профит. Ево примера: када Грчка ове године буде приморана да изда нове обвезнице, та тржишта ће безочно захтевати да удвостручи висину интересне стопе на њих – и то на основу повећаног “ризика” да га Грчка неће отплаћивати – а на тај начин ће још више отежати Грчкој да га отплаћује. Таква вам је логика слободног тржишта.

Оно што су лидери ЕУ у свом апелу боговима подразумевали под “солидарношћу” није било да желе да улију јавна средства у Грчку, као што су учинили својим банкама које су биле запале у невољу, него да намеравају да из народа Грчке исцеде новац који овај дугује банкама.

То „цеђење“ биће у облику који је током катастрофалних претходних деценија већ познат преко Међународног монетарног фонда (ММФ): приморавање државе да смањи јавне трошкове, што значи отпуштање државних службеника, кресање њихових зарада, одлагање пензионисања, штедња на здравственој заштити, повећање пореза, а уз то вероватно и повећање броја незапослених са садашњих 9,6% на око 16% - и све то са циљем да се ове године, како би се умилостивили невидљиви богови тржишта, дефицит буџета смањи на 8,7%.

То би, можда, могло да умилостиви како богове, тако и вође Немачке, који изнад свега желе да одрже вредност евра. Нема сумње ни да ће финансијска тржишта, за време док Грци буду искрварили од “шок терапије” у стилу ММФ-а, уграбити и за себе “фунту меса” [\[1\]](#) у облику повећане интересне стопе.

А шта би са Европским парламентом (ЕП) – тим великим позориштем људских права и свеопштег братства? У том форуму, у оквиру прецизно одмерених 1, 2 или 3 минута, свако добије прилику да прича – али када је реч о најозбиљнијој ствари – о буџету, сви ауторитативни гласови су немачки.

Тако је Волф Клинц, председник специјалног комитета ЕП за економску и финансијску кризу, затражио да се у Грчку пошаље „високи представник“ ЕУ – један „економски комесар“, који ће обезбедити да Грци на прави начин спроведу мере за смањивање буџетског дефицита. Ова криза у Грчкој може омогућити да ЕУ по први пут у пракси

спроведе своје „уговорне инструменте“ у односу на „надгледање буџетске и економске политике“. Интересне стопе се могу повећавати због „ризика“, али ризика не сме да буде – она фунта мяса мора да се испоручи.

Код финансијских мућки које су проузроковале овај мутљаг није било таквог надзора. Недавно је статистичка агенција ЕУ „Еуростат“ објавила да је 2001. године банка Голдман Сакс у тајности (али „легално“, како сада гласно протестују њени шефови) помогла десничарску владу Грчке да испуни критеријуме за чланство ЕУ, помоћу компликоване „девизне замене“ („currencyswap“), чиме се маскирала висина јавног дефицита и државног дуга. (Видети

[ew Cockburn](#)

и

[Marshall Auerback](#)

на овом сајту). Ко схвата како је то било извођено? Ја мислим да се може замислити да чак ни Ангела Меркел, која је стручњак, не разуме у потпуности шта се одигравало – а о некомпетентним грчким политичарима који су прихватили Голдман Саксове мућке да и не говоримо. То им је омогућило да остваре илузију успеха, али само за неко време. Тај успех је значио постати „члан клуба“ богатих – а може се и тврдити да је ово осећање у ствари ишло на руку лошој владиној политици на државном нивоу. Припадање ЕУ је пружало лажни осећај сигурности, што је још више доприносило неодговорности некомпетентних политичких вођа.

Поседовање евра за куповину увезене робе (нарочито оне из Немачке) допадало се богатим купцима, док је тај исти евро чинио да грчки производи постану скуп и буду потиснути са ранијих тржишта. Сада се клопка дуга заклапа. За Грчку би традиционални излаз био да напусти евро и врати се девалвираној драхми како би се скресао увоз и подстакao извоз. На тај начин терет неопходних жртвовања не би пао само на плећа радних класа. Али – ту је сада онај загрљај ЕУ „солидарности“ да спречи да се то догоди. Немачке власти се спремају да, након смањивања прихода својој радничкој класи, Грцима наметну мере у корист немачке извозне економије.

Мере буџетске штедње су супротне ономе што је потребно у временима претеће депресије. Насупрот томе, оно што је потребно су кејнезијанске мере за стимулисање запошљавања и јачање унутрашњег тржишта. Али Немачка је чврсто везана за извозни модел како у односу на себе, тако и за све остале („глобализација“). За земљу каква је Грчка, која не може да се успешно такмичи унутар ЕУ, извоз ван ЕУ је обogaљен због коришћења тако јаке валуте какав је евро. Везана за евро, Грчка нити може да стимулише своје унутрашње тржиште, нити може да успешно извози. Али неће јој бити дозвољено да се ишчупа из клопке дуговања и да се врати својој традиционалној валути – драхми. Изгледа да јој је сиромаштво једино решење.

Унутар радничке класе Немачке постоји огорчење према политици њихове земље која је усмерена на смањивање надница и социјалних давања у корист извоза. У некој идеалној „социјалној Европи“ радници Немачке би прискочили у помоћ радницима Грчке, захтевајући радикалну ревизију економске политике – од оне у корист међународних финансијских тржишта – у политику изградње чврсте социјалне демократије. Стварност је потпуно друкчија.

Финансијска криза Грчке износи на видело одсуство било каквог духа заједништва у ЕУ. Она „солидарност“ коју наглашавају је солидарност са њиховим сопственим инвестицијама. Не постоји популарна солидарност међу народима. ЕУ је успоставила сурогат-идеологију интернационализма: одбацивање националне државе као извора свих зала, надуван понос „Европом“ као центром људских права, Европа која даје моралне поуке свету, што се, као случајно, потпуно поклапа са слугерањством према империјалној политици САД на средњем Истоку и даље од њега. Парадокс је да се уједињавање Европе поклопило са опадањем интересовања у већим државама ЕУ за оно што се одиграва код суседа.

Упркос извесној количини школовања потребног да се створи једна класа еврократа, становништво сваке чланице ЕУ је само површно упознато са суседима. Гледају на њих као на тимове у фудбалским утакмицама. Иду на летовања у медитеранске земље, али то углавном подразумева сусрете са осталим туристима, а учење страних језика је опало, изузев енглеског (свеприсутног, мада унакаженог). Извештаји масовних медија су управљени у унутрашњост – ту фигурирају нестала деца и педофили наспрам чак и крупних политичких догађаја у осталим државама ЕУ.

Медији северне Европе приказују Грчку скоро као неку земљу трећег света – тамо негде на периферији и сликовиту, где људи говоре неки немогући језик, играју у круговима на острвима и живе на свој безбрижни начин изнад својих могућности, отприлике као цврнци у Езоповој басни. Медији у Немачкој и Холандији сугеришу да је за такав народ шок-терапија ММФ-а скоро и сувише нежна. Све већи јаз између сиромашних и богатих земаља ЕУ узима се здраво за готово.

Финансијско „свештенство“ енглеског језичког подручја је „благонаклоно“ обележило мање задужене земље у ЕУ као PIGS (прасце): Португалија, Италија (можда Ирска), Грчка, Шпанија – што је сасвим пригодна ознака за неку животињску фарму

[\[2\]](#)

у којој су неки далеко једнакији од других.

<http://www.counterpunch.org/johnstone03012010.html>

(Превод са енглеског **Василије Клефтакис**)

---

[1] Алузија на Шекспировог Шајлока и његов начин наплате дуга у људском месу.

[2] Алузија на “Животињску фарму” Џорџа Орвела.